

SAMTALEKORT OM GRÆNSER

“Kontrollerne og de bilkøer, som de forårsager, generer ikke blot tusindvis af pendlere, turister og handelslivet hver dag. De hindrer også grænseregionen i at vokse sammen og skader på lang sigt den europæiske idé, som i disse dage mere end nogensinde før har brug for at blive styrket.”

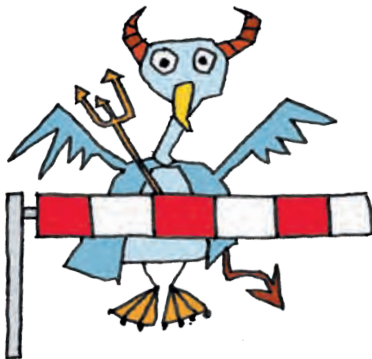
Christopher Vogt, tysk politiker, FDP, valgt til Landdagen i Kiel, “Landdagen i fælles opråb: Drop dansk grænsekontrol”, 2.9.22, Flensborg Avis

HVAD FORSTÅR I VED 'DEN EUROPÆISKE IDÉ'?

“Når regeringen opretholder grænsekontrollen mod Tyskland i en ny midlertidig periode, så er det fordi, vi finder det nødvendigt for at imødegå de trusler, Danmark står over for.”

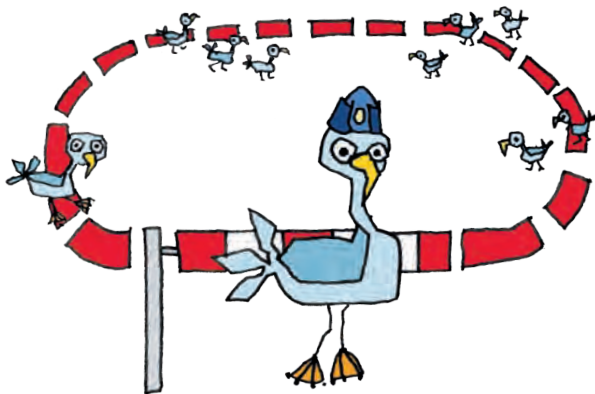
Justitsminister Peter Hummelgaard, Socialdemokratiet, april 2023
[Pressemeddelelse 14.4.23, Justitsministeriet]

**HVILKE TRUSLER, TROR I, AT MINISTEREN
REFERERER TIL?**

“Så længe, der ikke er styr på de ydre grænser til Europa,
er det 100 procent afgørende, at vi har styr på vores grænser
herhjemme.”

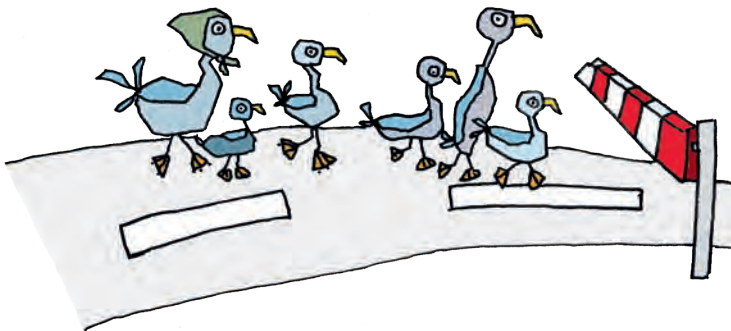
Inger Støjberg, Danmarksdemokraterne, “Støjberg efter grænsekontrolstop:
Regeringen passer ikke på Danmark”, 14.4.23, Avisen Danmark

**HVAD MENER STØJBERG, NÅR HUN TALER OM AT HAVE
“STYR PÅ VORES GRÆNSER”?**

“Man var jo sindssygt bange for de her flygtninge, der kom fra Syrien i 2015. Et eller andet sted kan jeg også godt forstå, at man forsøgte at kontrollere det en smule, men så skulle de jo have pillet den grænsekontrol ned igen bagefter.”

Stifter af Facebook-gruppen Grænsependleriet

**HVORFOR VAR MAN BANGE FOR DE FLYGTNINGE,
DER KOM TIL DANMARK I 2015?**

“Vi lokalbeboere er blevet placeret i en symbolpolitisk skraldespand, hvor vi skal leve med nogle beslutninger, som dybest set er fuldstændig irrationelle, men som indeholder en politisk slagkraft.”

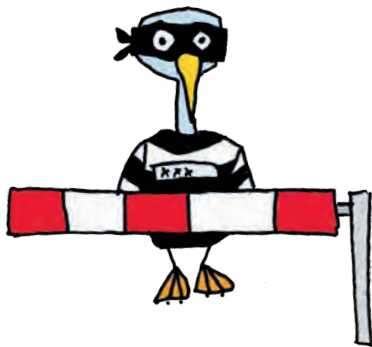
Lokal jæger og journalist

HVAD FORSTÅR I VED 'SYMBOLPOLITIK'? HVAD ER FORDELENE OG ULEMPERNE VED 'SYMBOLPOLITIK'?

“Grænsekontrollen er en god investering. Det sender et signal til forbrydere ude omkring i Europa om, at de skal holde sig væk, fordi vi her i Danmark passer på og har et politi, der er godt forberedt.”

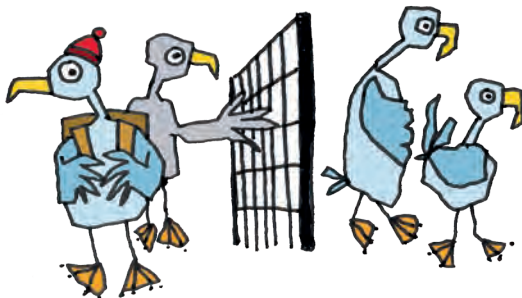
Peter Kofoed, Dansk Folkeparti, “Politiet tager skydevåben, peberspray og strømpistoler i grænsekontrollen”, 1.9.22, Århus Stiftstidende

HVILKE FORBRYDERE, TROR I, LADER SIG AFSKRÆKKE AF GRÆNSEKONTROLLEN? HVILKE GØR IKKE?

“Der er to lokalforeninger, der plejer at gå en tur rundt om Nyhus og krydse grænsen hvert år, men det år, hvor vildsvinehegnet blev sat op der, ville den tyske lokalforening ikke være med til den grænsevandring. Det var en slags protest mod det hegn, fordi de følte sig... ja, hvad følte de egentlig.... Hvad er det, man føler, når ens nabo lige pludselig sætter et hegn op, som afskærer en fra samvær?”

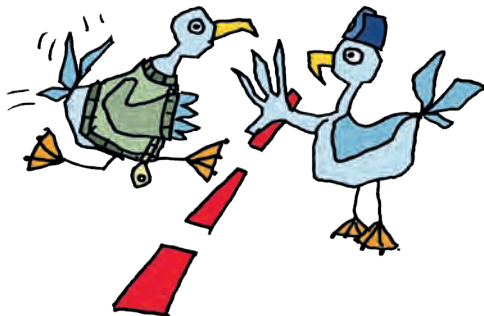
Museumsinspektør

**HVORDAN VILLE I REAGERE, HVIS I OPLEVEDE, AT NABOEN
PLUDSELIG SATTE ET HEGN OP?**

“Før kontrollen løb vi Skolernes Motionsløb hen over grænsen, men pludselig ændrede det sig, for så var der grænsekontrol der. Min lillebror siger, at han aldrig har løbet i Danmark, og min søster var sådan: Ej, det er rigtig, vi plejede at løbe ind i Danmark.”

Ung fra det danske mindretal i Tyskland

**DISKUTER, OM DET ER ET PROBLEM, AT SKOLEELEVER PÅ
DEN MÅDE VÆNNER SIG TIL AT BLIVE PÅ DERES 'EGEN SIDE'
AF GRÆNSEN.**

“Grænsekontrollen er meget generende for godstrafikken. Ifølge EU-lovgivningen må vores chauffører jo kun køre så og så mange timer, før de skal holde pause. Hvis en chauffør skal holde en time ved motorvejen, så risikerer vi, at hans køre-hviletid bliver ødelagt, og at han ikke kommer frem med varen.”

Forhenværende administrerende direktør for et stort transportfirma

OVERVEJ, HVILKE BRANCHER DER BLIVER PÅVIRKEDE AF GRÆNSEKONTROLLEN, OG PÅ HVILKE MÅDER.

“For os i grænseregionen, der er det blevet meget, meget besværligt, fordi de tre grænsekontroller er lagt der, hvor der er mest gennemgang – specielt af indkøbsdanskere. Og for os hernede giver det en flaskehals, hver gang vi skal over.”

Stifter af Facebook-gruppen Grænsependleriet

**DISKUTER, HVORFOR DEN FASTE KONTROL KUN ER INDSAT
PÅ DE STORE GRÆNSEOVERGANGE, HVOR DER LET KOMMER
KØER I FORBINDELSE MED FX FERIE, WEEKENDER OG
GRÆNSEHANDEL.**

“Vi er jo omkring 14.000 daglige pendlere, som skal over den grænse. Og i perioder med kødannelse er der mange, der har svært ved at komme hjem og nå at hente børn i børnehaver og vuggestuer og sådan noget.”

Stifter af Facebook-gruppen Grænsependleriet

**DISKUTER, OM DER ER FORSKEL PÅ DE GENER,
GRÆNSEKONTROLLEN GIVER, OG GENER VED
FX MYLDRETIDSTRAFIK I STØRRE BYER.**

“Kontrollen giver en mindre lyst til at tage over grænsen, på den måde at man ikke altid lige har passet med, og så skal man måske først hjem og hente det. Det er måske lidt dovent, men hvis man er ude med venner og lige vil over grænsen, så er der jo ikke nogen, der lige har taget passet med.”

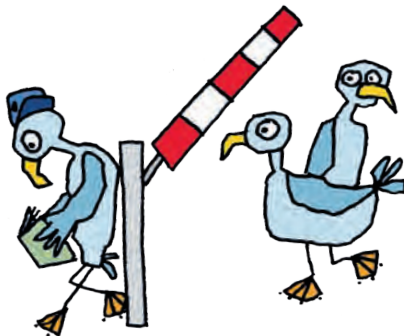
Gymnasieelev, Tønder

**VILLE I LADE VÆRE MED AT TAGE ET STED HEN,
HVIS I SKULLE HAVE EN BESTEMT LEGITIMATION
MED FOR AT KOMME DER?**

“Tit kan man godt bare køre over grænsen uden at blive stoppet. Jeg er blevet stoppet cirka to gange. Men inden for de sidste par år har de været sådan nogenlunde ligeglade, vi fik bare at vide, at vi skulle huske passet næste gang.”

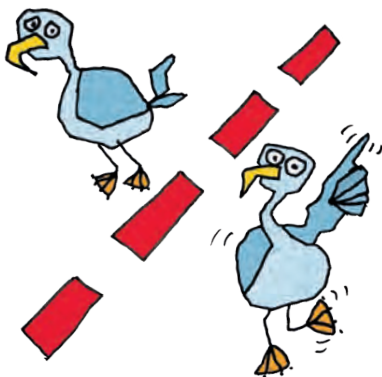
Gymnasieelev, Tønder

HVORFOR, TROR I, POLITIET ER 'NOGENLUNDE LIGEGLADE' MED, AT DE UNGE DANSKERE HAR GLEMT PASSET? VILLE DET VÆRE TILFÆLDET FOR ALLE, DER PASSERER GRÆNSEN?

“Grænsekontrollen har nok resulteret i, at jeg fx aldrig har været til gymnasiefester i Danmark, selvom jeg egentlig havde venner derfra. Vi tænkte nok sådan: Jamen, så skal vi krydse grænsen og risikere at sidde i kø og blive stoppet.”

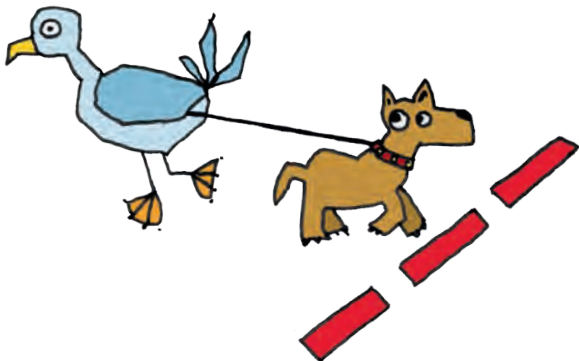
Ung fra det danske mindretal i Tyskland

**ER DET ET INDIVIDUELT PROBLEM ELLER ET
SAMFUNDSPROBLEM, AT UNGE I GRÆNSELANDET SER
MINDRE TIL HINANDEN?**

“Grænsekontrollen blev indført i 2016, det år jeg fyldte 16 år.
Jeg kan godt huske forandringen, for før havde det været det mest
naturlige at tage over på den anden side af grænsen:
for at lufte hunde, for at tage til Rømø, alt det der.”

Ung fra det danske mindretal i Tyskland

**HAR DU PRØVET AT FÅ DIT BEVÆGELSESRUM
INDSKRÆNKET PÅ EN LIGNENDE MÅDE? HVIS JA:
HVORDAN PÅVIRKEDE DET DIG?**

“Det er svært at måle den konsekvens, grænsekontrollen faktisk har for grænselandet. Det er ikke bare de tre minutter, man mister ved grænsen, når man skal vise sit pas.”

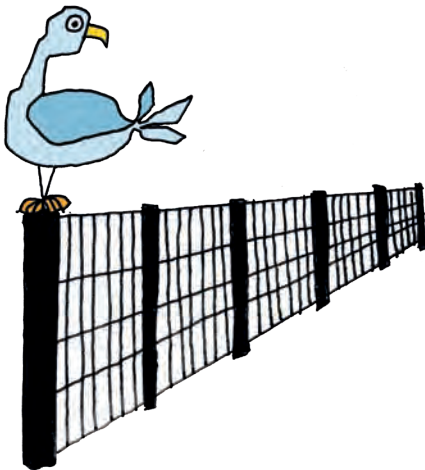
Rasmus Andresen, EU-parlamentariker for De Grønne, Tyskland

HVIS DET IKKE ER DE TRE MINUTTERS VENTETID VED GRÆNSEN, DER ER PROBLEMET MED GRÆNSEKONTROLLEN, HVAD ER DET SÅ, PROBLEMET ER?

“Min hverdag bliver ikke ødelagt af vildsvinehegnet, men
symbolpolitikken i det her er helt gal.”

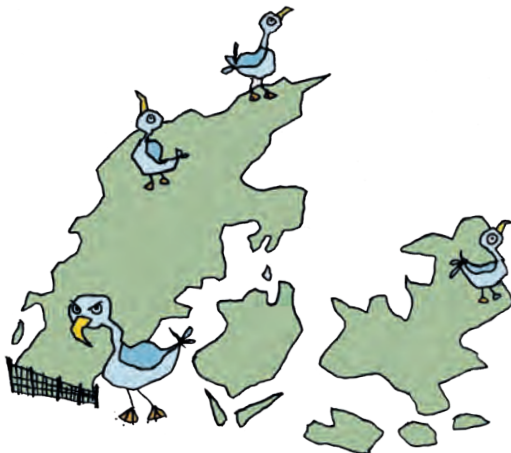
Flemming Meyer, tidligere formand for Sydslesvigsk Vælgerforening

**DISKUTER, HVAD GRÆNSEKONTROL OG VILDSVINEHEGN
ER SYMBOLER PÅ.**

“Bor man i Hjørring eller på Frederiksberg, så vil en beslutning om, at der skal laves ekstra grænsekontrol eller sættes et vildsvinehegn op, jo kunne ses i en avisoverskrift en gang imellem, og det var så det. Men her i grænselandet er vi jo dagligt vidner til det, der sker.”

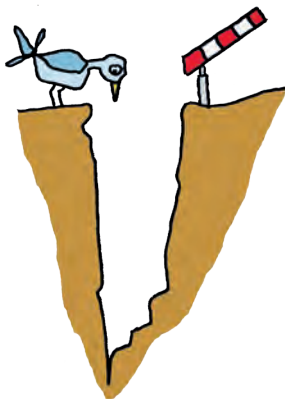
Lokal jæger og journalist

**OVERVEJ, OM GRÆNSEN ER NOGET ANDET FOR FOLK
I HJØRRING END FOR FOLK I TØNDER.**

“Grænsekontrollen kan medføre, at nogle simpelthen krydser grænsen mindre, end de ellers ville gøre, hvilket skaber en kløft i grænselandet.”

Rasmus Andresen, EU-parlamentariker for De Grønne, Tyskland

**HVILKE KONSEKVENSERNE KAN SÅDAN EN
'KLØFT I GRÆNSELANDET' FÅ FOR HENHOLDSVIS
GRÆNSELANDETS BEBOERE, DANMARK
OG EUROPA?**

“Når jeg kører i tog fra Flensborg til København, kan jeg først begynde at koncentrere mig om mit arbejde, når grænsekontrollen er overstået, og når folk er faldet til ro, og jeg også selv er faldet til ro.”

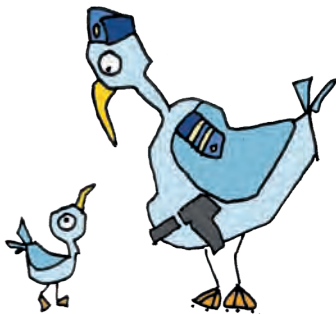
Ung fra det danske mindretal i Tyskland

**HVAD FORTÆLLER DETTE CITAT OM, HVORDAN
GRÆNSEKONTROLLEN PÅVIRKER PASSAGERER, DER
KRYDSE GRÆNSEN?**

“Jeg kan huske en af de første gange, vi blev vinket ind til grænsekontrollen. Det var på vej hjem fra en bytur. Jeg vidste, at jeg ikke havde drukket noget, og jeg vidste, at jeg fint kunne køre, men ja... skræmmende er ikke det rigtige ord... ubehageligt, måske bare.... Det er ubehageligt, når man ellers aldrig har kontakt med politiet.”

Ung fra det tyske mindretal i Danmark

**KAN I GENKENDE FØLELSEN AF AT VÆRE BANGE FOR AT
HAVE GJORT NOGET FORKERT, HVIS I MØDER POLITIET?
HVORFOR, TROR I, DEN FØLELSE OPSTÅR?**

“Grænsekontrollen er voldsom i toget. Vi er i Europa, det er den dansk-tyske grænse, men i begyndelsen stod politiet og militæret med maskinpistoler og holdt vagt, så vi ikke skulle løbe ud af toget.

Det var frygteligt at se på.”

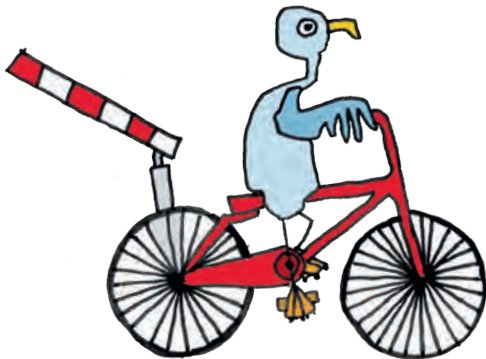
Ung fra det danske mindretal i Tyskland

**I HVILKE SITUATIONER HAR I SET POLITI ELLER MILITÆR
STÅ MED MASKINPISTOLER I DANMARK ELLER I EUROPA?
OVERVEJ, OM I SYNTES, DET FØLTES TRYGT ELLER
SKRÆMMENDE.**

“Da jeg flyttede herved for 16 år siden, var der ingen grænsekontrol. Jeg tænkte jo ikke sådan over, at “nu kører jeg over grænsen”. Det var ligesom bare det område, man kørte i, grænsen var der ligesom bare ikke. Det var smeltet lidt sammen hervede.”

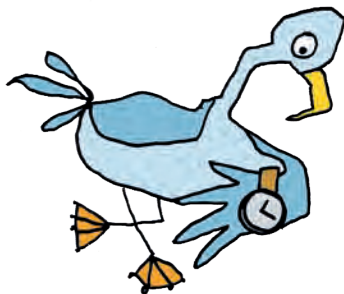
Stifter af Facebook-gruppen Grænsependleriet

**HVILKE FORDELE OG ULEMPER ER DER VED, AT ET
GRÆNSELAND ‘SMELTER SAMMEN’?**

“I perioder op til helligdage og ferier har jeg siddet i kø i op til to timer. Det betyder, at man hver dag skal til at regne på: Hvor tidligt skal jeg køre hjemmefra? Hvor skal jeg køre over grænsen henne? Og så kan det alligevel være helt skævt, for det kan være uberegneligt.”

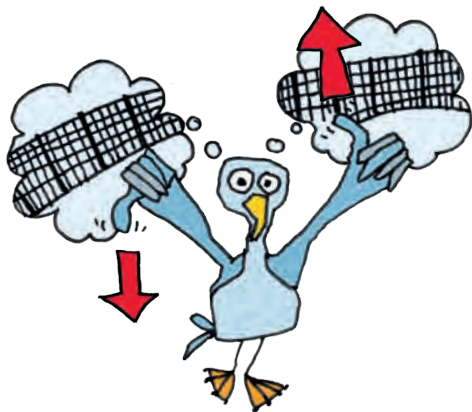
Stifter af Facebook-gruppen Grænsependleriet

**HVILKE KONSEKVENSER, TROR I, VENTETID OG USIKKERHED
HAR FOR EN GRÆNSEREGIONS SAMMENHÆNGSKRAFT?**

“Syd for grænsen kan de ikke lide grænsekontrollen og vildsvinehegnet. Når danskerne hernede så påpeger over for de tyske naboer, at tyskerne jo også har sat et vildsvinehegn op mod Polen, eller at Tyskland jo også har en grænsekontrol mod Østrig, så ved tyskerne ikke rigtig, hvad de skal sige.”

Museumsinspektør

HVORFOR, TROR I, TYSKERNE I SLESVIG-HOLSTEN IKKE KAN LIDE DEN DANSKE GRÆNSEKONTROL OG VILDSVINEHEGN?

“Ved grænsekontrol i toget var der nogen fra Østrig og fra Italien, som ikke forstod, hvad der foregik: Er toget stoppet, fordi der er en kriminel, politiet leder efter, eller...? Da de fik at vide, at det var grænsekontrol, så sagde en af dem fnysende, “Nå, så ved man, at man rigtig er kommet til Danmark.”

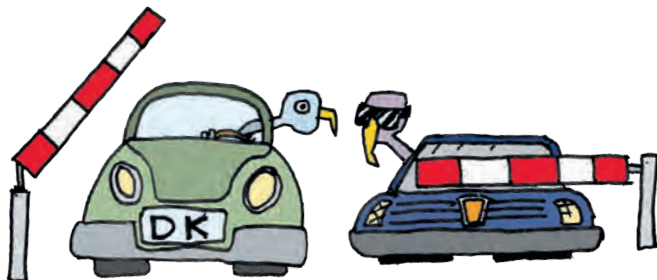
Ung fra det tyske mindretal i Danmark

HVAD, TROR I, TURISTEN MENTE MED DEN KOMMENTAR?

“Altså, min oplevelse med grænsekontrollen. Det er også, at hvis det er, at der står DK på din nummerplade, så tjekker de næsten ikke. Det er virkelig sådan, at du skal se mistænkelig ud og have virkelig overlast på din bil og tonede ruder, så bliver du stoppet.”

Gymnasieelev fra Tønder

**HVILKE KRITERIER, SYNES I, DER SKAL VÆRE I FORHOLD TIL,
HVILKE BILER DER SKAL STOPPES?**

“Hvis politiet kan se, at man har lyst hår og blå øjne, så er de lidt ligeglade med en, men hvis det er en, der er mørkere i huden, kan det godt være, at de bliver lidt mere mistænkelige.”

Gymnasieelev fra Tønder

**DISKRIMINATION PÅ BAGGRUND AF HUDFARVE ER ULOVLIG
IFØLGE DANSK OG EUROPÆISK LOVGIVNING. HVORFOR,
TROR I, DET ALLIGEVEL KAN FINDE STED?**

“Vi hører da ofte om nogen af vores mørke venner, der bare bliver stoppet hver gang. Så hvis vi har dem med i bilen, så plejer vi at smide dem om på bagsædet, for det er lidt sværere at se ind bagved, og politiet kigger kun lige ind ad forruden.”

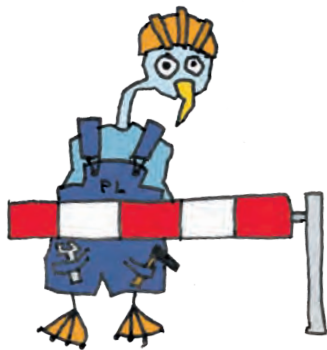
Gymnasieelev fra Tønder

**HVORDAN VILLE I HAVE DET MED AT BLIVE “GEMT VÆK” PÅ
BAGSÆDET ELLER VIDE, AT I ALTID BLIVER STOPPET
VED GRÆNSEN?**

“Hvis der kører en bil fra Polen foran mig, så bliver den 100% sikkert kontrolleret. Og jeg tænker: Hvad kontrollerer I da dem for? Det er da bare håndværkere, de kommer hver eneste mandag morgen og tager hjem torsdag aften.”

Repræsentant for det tyske mindretal i Danmark

HVAD ER FORDELENE OG ULEMPERNE VED, AT ØSTEUROPEISKE HÅNDVÆRKERE BLIVER STOPPET, NÅR DE KRYDSER DEN DANSK-TYSKE GRÆNSE?

“Da vi indførte grænsekontrollen, kom folk med bolsjer til os.
De var glade for at få os tilbage på grænsen.”

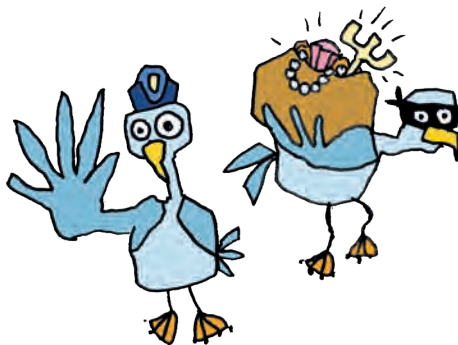
Grænsebetjent

**OVERVEJ, HVEM DER GAV SLIK TIL POLITIET, OG HVORFOR
DE VAR GLADE FOR, AT DER IGEN VAR GRÆNSEKONTROL
VED DEN DANSK-TYSKE GRÆNSE?**

“Mange danskere tror, at grænsekontrollen giver god tryghed, men de tænker ikke over, at man så mangler betjente ude i Danmark.”

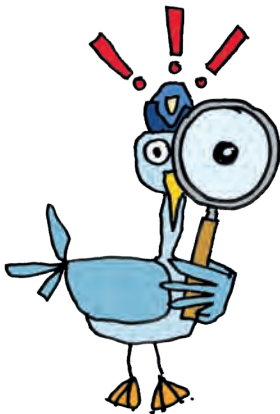
Grænsebetjent, “Betjente ved den dansk-tyske grænse mener ikke, at grænsekontrollen skaber større sikkerhed”, 5.7.22. Avisen Danmark

HVORDAN VILLE I PRIORITERE RESSOURCERNE, HVIS I HAVDE ANSVARET FOR AT SKABE TRYGHED I DANMARK?

“Hvis politiet laver sådan en kontrolovre på Nørrebro eller i Aarhus eller andre steder, så vil de finde mere end, hvad der er fundet på syv år her på grænsen.”

Stifter af Facebook-gruppen Grænsependleriet

**HAR I EN OPLEVELSE AF, AT DER MANGLER POLITI ANDRE
STEDER RUNDT I LANDET? HVIS JA, I HVILKE SITUATIONER?**

“Jeg låser jo også min hoveddør, når jeg går i seng om aftenen. Det er sådan nogle dejlige billeder at have i hovedet: at kunne lukke en dør, og så er man tryk og sikker. Der har jeg det bare sådan lidt: altså, hele verden er ved at eksplodere for tiden, og så kan du lukke din dør... det nytter jo ikke noget, når orkanen raserer resten af huset. Så kan du stå der og holde på din dør og sige: Den er lukket!”

Repræsentant for det tyske mindretal i Danmark

PÅ HVILKE MÅDER ER 'VERDEN VED AT EKSPLODERE FOR TIDEN', OG HVAD KAN MAN GØRE I STEDET FOR AT 'LUKKE SIN DØR'?

“De tyske svineavlere kritiserede vildsvinehegnet. Set fra deres perspektiv og med deres kendskab til vildsvin – de lever trods alt blandt vildsvin i det daglige – var det jo fuldstændig værdiløst at sætte et hegn op. Og dermed også illoyalt i forhold til, at afrikansk svinepest jo sådan set er et samlet problem, et grænseoverskridende problem, så kunne man da for pokker ikke bare smide den bevilling i en fælles pulje til nogle af de ting, som virkelig batter?”

Lokal jæger og journalist

**HVORFOR, TROR I, DEN DANSKE REGERING VALGTE AT
BEKÆMPE AFRIKANSK SVINEPEST VED AT SÆTTE ET
VILDSVINEHEGN OP I STEDET FOR AT INVESTERE I EN
FÆLLES EUROPÆISK INDSATS?**

“Der er nok ingen tvivl om, at vildsvinet kunne være en rigtig god naturplejer, for den skaber mikrohabitater ved at rode rundt i skovbunden.”

Skovfoged ved Naturstyrelsen

DISKUTER FORDELE OG ULEMPER VED, AT DEN DANSKE SVINEPRODUKTION PRIORITERES FREM FOR DEN FORM FOR NATURPLEJE, SOM VILDSVIN KAN TILBYDE.

“Man skal huske på, at der bor nogle borgere på grænsen, altså det kan være to kilometer fra grænsen, som har familie på den anden side. De tænker ikke i strukturer og systemer, og for dem er det virkelig en udfordring, når der kommer nogen og siger “nu skal vi lukke grænsen.” Hvis man kunne have en grænse, ligesom man har søterritoriet. Der er jo ikke nogen pæle eller noget hegn eller noget. Det kan man godt håndtere i Danmark. Så burde man også kunne håndtere en landegrænse.”

Jan Riber Jakobsen, Borgmester i Aabenraa Kommune

**HVORFOR HAR VI MERE FOKUS PÅ LANDEGRÆNSEN END
SØTERRITORIEGRÆNSERNE?**

“I Danmark der er vi nok fuldstændig ligeglade med den vaccine, fordi den redder ingenting for os. Om vaccinen er der eller ej, det betyder ingenting for os. Men at holde vildsvinene ude, at holde svinepesten ude, det er alfa og omega. Om de har vaccine i Tyskland, i Polen, i Rumænien, i Kina, er ligegyldigt for os”

Sønderjysk svineproducent

**VILDSVINEHEGNET BESKYTTER DANSK SVINEEKSPORT.
HVOR LANGT SKAL MAN GÅ FOR AT BESKYTTE EGNE
INTERESSER?**

GRÆNSEFORENINGEN for en åben danskhed

**Grænseforeningen
Peder Skrams Gade 5
1054 København K**

Materialet er udarbejdet af

Marlene Paulin Kristensen
Gunvor Vestergaard
Ida Stærk Larsen

De fleste citater bygger på interviews foretaget i maj-september 2023
Undervisningsforløb knyttet til samtalekortene findes på ietGrænseland.dk

Design og illustrationer: Prik

Tryk: Toptryk

Projektet er blevet til med støtte fra Dansk Folkeoplysnings Samråd

Partnere

Saxo Instituttet, Københavns Universitet
Efterskoleforeningen

Tak for hjælp til

Zahles Gymnasieskole
Efterskolen Flyvesandet